

TKP | EMEK MERKEZİ

**ÖZELLEŞTİRME VE
PİYASALAŐMANIN YOL
AÇTIĐI YIKIM:**

**EĞİTİM SİSTEMİNDE
ADIM ADIM ÇÖKÜŐ**

TKP

| EMEK MERKEZİ

ÖZELLEŞTİRME VE PİYASALAŐMANIN YOL AÇTIĐI YIKIM:

EĞİTİM SİSTEMİNDE ADIM ADIM ÇÖKÜŐ

Kamusal eğitim için ve özel okullarda hak gasplarına karşı mücadeleye...!

Özel okullar ve eğitimde özelleştirme, son aylarda çeşitli okullarda yaşanan krizlerle toplumsal bir gündem haline geldi. Eğitimde yaşanan krizin nedeni özetle şudur: Son 40 yıldır parlatılan ve eğitimdeki sorunların çözümü olarak gösterilen, AKP döneminde ise zirve yapan eğitimde özelleştirme uygulamaları ve özel okul sevdası çökmüştür!

Ne zaman iştah kabartan bir alanı özelleştirip talan etmeye niyetlenseler hep aynı şeyi yapıyorlar: İcini boşaltıyorlar ve niteliksizleştiriyorlar. Eğitimde de durum farklı olmadı:

- Eğitim yatırımlarına ayrılan kaynaklar her yıl giderek azaltıldı.
- Sistemde sürekli yapılan değişikliklerle eğitim programlarının içi boşaltıldı.
- Devlet okullarında eğitim her düzeyde gericiliğe teslim edildi.
- Okullarda on binlerce öğretmen açığı varken öğretmenlerden işsizler ordusu yaratıldı.

Ve niteliksizleştirdiler. Sonra da utanmadan, 'devlet nitelikli eğitim vermiyor, devlet özel okulları desteklesin, kamusal eğitim yükü devletin üzerinden alınsın' dediler, niteliksizliği eğitimde özelleştirmeyi meşrulaştırmak için kullandılar...

Peki bu süreçte ne mi oldu?

- Devlet okullarına verilmeyen kaynaklar özel okullara altın tepside verildi.
- Özel okullar velilere bir kurtuluş reçetesi olarak sunuldu.
- Ataması yapılmayan öğretmenler büyük çoğunluğu kölelik koşullarında çalışmak üzere özel okullara itildi.
- Özelleştirme saldırısıyla birlikte gericilik daha da yayıldı.

AKP DÖNEMİNDE EĞİTİMDE ÖZELLEŞTİRME

AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılından 2019'a gelindiğinde Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) bütçesinden eğitim yatırımlarına ayrılan pay yaklaşık yüzde 17 düzeyinden yüzde 5'lere kadar geriledi. Eğitim yatırımları "hayırseverlerin" insafına terk edildi.

AKP iktidarının ilk yıllarında görev yapan bir Milli Eğitim Bakanı Türkiye tarihinde hiçbir hükümetin özel okullara AKP kadar sempatiyle bakmadığını ve destek olmadığını açıkça dile getirmişti. Yıllarca kamusal kaynaklar destek ve teşvik gibi adlar altında milyarlarca TL olarak özel okul patronlarına sunuldu.

AKP'nin özelleştirme ve özel okul sevdası, vergi indirimlerinden taşınmazlar desteklerine, hatta doğrudan özel okula gönderilen öğrenci başına verilen teşviklere kadar uzandı. Yıllar içinde öğrenci başına ödenen teşviklerle özel okullara gitmesi desteklenen öğrenci sayısı 500 bini bulurken, bu yolla özel okullara aktarılan para 5 milyar TL'ye dayandı. Bu teşvikleri gören krizdeki inşaat sektörünün müteahhitleri bile eğitim alanında patron olmaya soyundular!

Devlet okulları işte böyle adım adım niteliksizleştirilirken, her köşe başında, muhafazakârlardan laiklere her görüşe uygun özel okullar açıldı. Kendisi de bir özel okul sahibi olan Ziya Selçuk'un Recep Tayyip Erdoğan tarafından Milli Eğitim Bakanı yapılması ise AKP'nin özelleştirme sürecinin ve özel okul sevdasının son noktası oldu. AKP'nin planlarına, Vizyon 2023 gibi belgelere bakıldığında, AKP'nin özel okullara sunduğu destekleri önümüzdeki yıllarda da çeşitlendirerek sürdüreceği görülüyor.

Yukarıda özetlendiği gibi bir taraftan kamusal eğitimin adım adım niteliksizleştirilmesi ve bunun nedenlerinden birisi olan eğitimdeki gerici kuşatma, diğer taraftan patronlara özel okul açsınlar diye sunulan sınırsız destek bugün toplumun geniş kesimlerinin konuştuğu son krizi ortaya çıkardı.

Kontrolsüz bir artışla özel okulların sayısı yaklaşık 13 bini bulurken, bu okulların tüm okullar içerisindeki, AKP iktidara geldiğinde yaklaşık yüzde 2 olan payı, bugün yüzde 20'lere çıktı. Yani her dört okuldan birisi özel okul haline geldi. Bu artışa paralel şekilde, bu okullardaki öğrenci sayısı da yaklaşık 1,5 milyona dayanarak tüm okullardaki öğrenci sayısının yüzde 8'ine kadar ulaştı. Bu binlerce özel okuldaki kontenjan sayılarına bakıldığında ise doluluk oranının ise yüzde 40'larda olduğu belirtiliyor. Şimdi özel okul patronları, devletten yeni teşvikler vermesini ve boş kalan kontenjanlarının da bu yolla doldurulmasını talep ediyor.

KÖLELİK KOŞULLARINDA ÇALIŞTIRILAN ÖĞRETMENLER

AKP döneminde artan eğitimde özelleştirme saldırısı eğitimin tüm bileşenlerini yakından etkiliyor. Öğretmenler, öğrenciler, veliler, kısacası bir bütün olarak toplum özelleştirmenin yıkıcı etkilerini yaşıyor.

Bugün devlet okullarında ihtiyaç olduğu halde, ataması yapılmayan yüzbinlerce işsiz genç öğretmen, her köşede pıtrak gibi açılan okullar için ucuz işgücü hatta kimi zaman ücretleri hiç ödenmeyen işgücü haline geldi! Öğretmenler özel okullarda, çoğu zaman düşük ücretle, eğitim-öğretim ödeneği gibi hakları ödenmeden, güvencesiz ve esnek koşullarda, mobbing altında, gelecek güvencesi olmadan çalışıyorlar.

Özel okul patronları çok düşük ücretlerle çalıştırdıkları öğretmenin istihdamını dahi bir yük olarak görürken, bunu da devletten destek talep ederek kamunun sırtına yıkmak istiyorlar. Senelik imzalanan sözleşmelerle her sene işsiz kalma olasılığı öğretmenler için adeta bir şantaj unsuruna dönüşürken; bu durum ve dışarıdaki yaygın işsizlik, özel okul öğretmenlerinin hakları gasp edilirken sessizliğe gömülmelerinin en önemli nedeni haline geliyor. Öğretmenler bu koşullarda mesleğiyle ve okullarıyla bağ kurmakta zorlanırken, yöneticiyle işçi-patron ilişkisi, veliyle ise müşteri ilişkisi öğretmen kimliğini olumsuz biçimlerde etkiliyor.

Öğretmenler akşam ve haftasonu demeden karşılıksız mesaiye çağırılıyor, AVM'lerde okul reklamına gönderiliyor, kendilerinden telefonla okul pazarlaması yapmaları yani 'müşteri' bulmaları isteniyor. Yeni göreve başlamış genç öğretmenlerin stajyerlik durumu suistimal ediliyor, kendilerine angarya işler dayatılıyor. Dışarıdaki on binlerce kişilik işsiz öğretmen ordusu, patronlar için bu dayatmaları kolaylaştırıyor ve bir tehdit unsuru olarak kullanılıyor. Bu ağır koşullara, bir de giderek artan sayıda özel okulda öğretmenlerin maaşlarının düzensiz ödenmesi hatta kimi zaman hiç ödenmemesi de eklenirken, tablo giderek kölelik koşullarını andırıyor.

Neredeyse hiçbir denetimin yapılmadığı, bazen bir apartmanın dahi okula dönüştürüldüğü özel okul açma çılgınlığı içerisinde, okul açan kimi zaman bir müteahhit kimi zaman bir otel sahibi oluyor. Devletten alınan teşvikler, velilerden toplanan paralar eğitim öğretimi nitelikli bir şekilde sürdürmek, bunun en önemli bileşeni olan öğretmenlerin emeğinin karşılığını ödemek için değil; örneğin yeni inşaatlara kaynak olarak kullanılıyor. Öğretmenin maaşı, okuldaki temizlik işçisinin ücreti patron tarafından istenildiği gibi öteleniyor.

Denizin sonuna gelindiğinde, özel okul patronu için aylardır maaşları ödenmeyen öğretmenlerinin haklarını gasp ederek, okulu satılığa çıkarmakta ve kapıyı kapatıp gitmekte herhangi bir problem görülüyor. Özel okul patronu, paraları aktardığı lüks site inşaatlarında çalışan işçilerin haklarını nasıl gasp ediyorsa, burada da öğretmenlerin haklarına aynı şekilde el koymuş oluyor.

Eğitimde özelleştirme saldırısının öğretmenler için özeti işte bu büyük yıkım, kölelik koşullarından farksız bir çalışma yaşamıdır.

CİLALANMIŞ VAATLER, ALDATILAN VELİLER VE ÖĞRENCİLER

Öğrenciler ve veliler ise eğitim tüccarların elinde para kazanılacak satılık bir mala dönüştürüldüğünde, bu sürecin sonuçlarının neler olabileceğini ne yazık ki bizzat yaşayarak görüyorlar.

Devlet okullarının sistematik olarak niteliksizleştirilmesi, eğitimin her düzeyinde gerici kuşatma, özelleştirme politikasıyla farklı bütçelere hitap eden binlerce özel okulaçılması, velilerin hem siyasi hem de eğitimsel hassasiyetlerini hedefleyen pazarlama taktikleri ve devlet tarafından sunulan teşvikler

özel okullara yönelişin temel nedenleri haline geliyor.

Özel okullar içerisinde, ismi bilinen zincir okulların senelik fiyatları 40-50 bin TL'den başlarken, yemek, servis, kitap gibi ek ücretlerle ödemeler senelik 60-65 bin TL'ye kadar çıkıyor. Butik olarak açılan ve çok fazla olanak sun-
duğunu iddia eden bazı okullarda bu fiyatlar daha da yukarılara çıkıyor. Bir
tarafa da senelik 20-25 bin TL'ye kadar ücretlerle öğrenci kabul eden, bir bö-
lümü dershanelerin dönüşüm sürecinde açılmış, bir bölümü devletin öğrenci
başına verdiği teşvik ve desteklere bel bağlayarak kurulmuş diğerlerine göre
daha uygun fiyatlı okullar da bulunuyor.

Eğitimde özelleştirme saldırısı gericiliği daha da yaygınlaştıran bir zemin-
sunuyor. Diğer taraftan özel okul patronları velilere bu gerici kuşatma içerisin-
de kimi zaman laik eğitim vaadi sunuyor, kimi zaman teknolojiyi, dil eğitimi,
sosyal olanakları ya da merkezi sınavlara hazırlığı pazarlıyor. Çocuklarını özel
okula gönderen veliler zengin değilse, kimi zaman aile olanaklarını kullanıyor,
kim zaman devletin verdiği teşviklerden yararlanmaya çalışıyor, kimi zaman
ise krediler çekip ya da kredi kartı ile borçlanarak okul taksitlerini ödüyor.

Özel okullar, göz boyayan etkinlikler, çoğu zaman gerçekliği olmasa da
sahip olduklarını iddia ettikleri teknolojik olanaklar, yurt dışından ithal edilen
genelde de sadece etkileyici görülen isimleri kullanılan eğitim modelleri,
şişirilmiş notlar, kimi zaman ise laiklik, cumhuriyet gibi değerlerin suistimal
edilmesiyle 'müşteri memnuniyetini' yüksek tutmaya çalışıyor. Velileri devlet
okullarından özel okulun kapısına götüren niteliksizlik, özel okulların büyük
bölümünde böyle incelikli pazarlama yöntemleriyle ve parlak kılıflarla karşı-
mıza çıkıyor.

ADIM ADIM ÇÖKEN ÖZEL OKUL SİSTEMİ

Çeşitli okullarda öğretmenlerin haklarının gasp edilmesi, hizmet alınan
kurumlara yapılmayan ödemeler, ödenmeyen faturalarla ve nihayetinde
eğitim süreçlerinin aksamasıyla gündeme gelen özel okul krizlerinin temel
nedeni, velilerden toplanan ücretlerin patronların farklı sektörlerdeki ticari
faaliyetlerine aktarılmasından kaynaklanıyor. Sonuç ise son aylarda farklı farklı
okullarda ortaya çıkan ve toplumsal bir gündem haline gelen, öğretmenlerin,
öğrencilerin ve veliler için büyük mağduriyetler yaratarak patronların okulları
kapatması ya da satması oluyor.

Bu resim özel okul patronlarının elinde herhangi bir ticari faaliyetten farkı
olmadan ele alınan eğitimin nasıl adım adım çöktüğünü, bu durumun nasıl
çocukların eğitim hakkına bir saldırı haline dönüştüğünü gösteriyor. Bugün
onlarca okulun iflas sınırında olduğu bizzat özel okul patronlarınca belirtilir-
ken, eğitimde özelleştirme politikalarının daha çok can yakacağı görülüyor.

Bugün milyonlarca insanın konuştuğu, toplumsal gündem haline gelen
kriz tam olarak budur: Özelleştirilmiş eğitimin çöküşü ve öğretmenlerin, öğ-
rencilerin ve velilerin yaşadığı yıkım.

YENİ DÜZENLEMENİN AMACI NE?

Milli Eğitim Bakanı Selçuk ve özel okul patronları özel öğretim kurumlarına ilişkin yeni bir düzenleme hazırlığı içinde olduklarını sıkça dile getiriyor. AKP ve özel okul patronlarının çözüm diye önerdikleri arasında pek bir fark yok:

- Patronların okul açarken eğitim ve öğretim faaliyetlerinin en az 1 yıl sürmesini garantileyecek bir teminat sunması,
- Yeni teşviklerle ve kıyaklarla özel okul patronlarının desteklenmesi,
- Belirli bir dönem yeni okul ruhsatı verilmeyerek okul sayılarının artışının bir süre durdurulması.

AKP'nin ve patronların önerdiği aslında, eğitimde özelleştirmenin tam gaz devam etmesi. Ancak bunun öğretmenlerin maaşlarının bile verilmediği ilkel koşullarda değil de büyük zincir okulların tekelleşip sermaye birikimi sınırlı okulları yuttuğu, sömürünün ve cıllanmış eğitim faaliyetlerinin makyajlanmış bir şekilde sürdürülmesi.

Yani;

- Öğretmenler güvencesiz, geleceksiz ve düşük maaşlarla çalıştırılmaya devam etsin, ama maaş ödememe sorunları bir kriz başlığı haline gelmesin,
- Velilerden binlerce TL'ler yine alınsın ama "doğalgaz faturasını ödeyemedik, elektrik kesildi" denilip, velilere "biraz daha bir şeyler atar mısınız ortaya, faturaları ödeyelim, eğitimi sürdürelim" denmesin,
- Devlet yine özel okulları teşviklere boğsun ama, patron veliden aldığı parayı "rasyonel" yatırımlara kullansın, batık oluşturmamasın.

AKP'nin ve büyük özel okul patronlarının çözüm diye sundukları bunlardır!

Çünkü herhangi bir düzenleme yapılmaz ve asgari düzeyde bunlar sağlanmazsa, devletin kendi okullarından vazgeçip kaynakları hortumla özel okullara aktarması, tüccarların okulları batık inşaata dönüştürmesi, eğitimin ticarileşmesinden kazandıkları parayı betona gömmeleri tartışılır hale gelecektir. Bu durum ise eğitimde özelleştirmenin ideolojik kodlarını, düzenin siyasi tercihlerini sorgulatacak, özelleştirme soygunu ve yarattığı tahribatı toplumsal olarak tartışmaya açacaktır. Ne AKP ne büyük patronlar bunu istemeyecektir elbette.

PEKİ ÇÖZÜM NEREDE?

Eğitimde yaşanan ve son günlerde toplumsal olarak yaygın bir şekilde tartışılan kriz bazı özel okulların tekil sorunu değil, eğitimde özelleştirme politikalarının yapısal sonucudur. Eğitim tüccarlara teslim edildiğinde, özelleştirilip paralı hale getirildiğinde, kamusal bir hizmet olmaktan çıkartıldığında ortaya bu çöküşten başka bir şey çıkmazdı elbette.

Özelleştirme her yerde olduğu gibi eğitimde de fırsat eşitsizliklerini, rantı, soygunu, niteliksizliği, güvencesizliği ve geleceksizliği beraberinde getiriyor.

Bu çürümeyi tersine çevirecek olan şey, kamusal, bilimsel ve laik eğitimi savunmak, bunun için mücadele etmektir.

Bugün konuştuğumuz bu tablo, emeklerimizle ve vergilerimizle oluşturulan kamusal kaynakların devlet okullarına değil özel okul patronlarına ve tüccarlara aktarılmasıyla ortaya çıkarılmıştır. Patronlara yapılan bu kaynak transferi, ülkemizin bütün çocuklarının nitelikli eğitim hakkına müdahaleyi içeren bir suç niteliği taşımaktadır. Buna dur denilmeli, devlet okullarının günden güne niteliksizliğe doğru itilmesine son verilmelidir. Kamu kaynakları özel okullar için değil, devlet okullarının yatırım ihtiyaçlarının karşılanması ve on binlerce öğretmen açığının kapatılması için harcanmalıdır.

Devlet okullarında niteliksizleştirmenin önemli bir bileşeni, AKP'nin dindar nesil yetiştirme yaklaşımıyla eğitimi içine soktuğu gerici kuşatma ve bir bütün olarak imam hatipleştirme çabasıdır. Gericilikten kurtulmak için özel okullara kaçış, yağmurdan kaçarken doluya tutulmak anlamına gelmektedir. Kimi özel okul patronları laiklik, cumhuriyet ve aydınlanma gibi değerleri sömürüp 'müşteri havuzunu' genişletmeye çalışmakta, velileri bu yolla aldatmaktadır. Çocuklarımızı gericilikten kurtarmanın yolu, özel okul kapılarında laiklik aramaktan değil, her yerde ve hep birlikte aydınlanma mücadelesini yükseltmekten geçmektedir.

ÖĞRETMENLERE ÇAĞRI

Özel okul öğretmenlerinin, kendilerine dayatılan güvencesiz ve kölelik koşullarındaki çalışma yaşamına, hak gasplarına ve mobbinge karşı tek güvencesi bir araya gelmeleri, birlikte, örgütlü bir şekilde hareket etmeleridir.

Patronların Ensesindeyiz (PE) Özel Okul Öğretmen Dayanışma Ağı, özel okullarda çalışan öğretmenlerin bir araya geldiği dayanışma ve mücadele ağıdır. Sadece son birkaç ayda, ağ ile iletişime geçen yüzlerce öğretmenle sürdürülen mücadeleyle elde edilen kazanımlar, öğretmenlerin örgütlü hareket edip sözünü söylediğinde özel okul patronlarına nasıl geri adım attırabileceğini göstermiştir.

Türkiye'nin en büyük zincir özel okulu olan Doğa Koleji'nde, aylar boyunca yapılan düzensiz ödemeler, sonrasında maaşların verilmemesiyle başlayan kriz ve sonrasındaki süreçte PE Özel Okul Öğretmen Dayanışma Ağı'nın çağrısıyla hayata geçirilen üç günlük boykot, öğretmenlerin sözünün etkisini göstermiştir. Aylardır süren belirsizlik, öğretmenlerin boykotuyla birlikte Millî Eğitim Bakanlığı'nı hızla konuyu ele almaya zorlamıştır. Bu boykot Türkiye'de özel okullarda gerçekleştirilen ilk boykottur ve

öğretmenlerin örgütlü hareket ettiğinde çok güçlü etkiler yaratabileceğini göstermiştir. Bundan sonra da özel okullarda çalışan binlerce öğretmen arkadaşımızın tek güvencesi okullarında ve bir bütün olarak birlikte hareket etmeleridir.

PE Özel Okul Öğretmen Dayanışma Ağı, özel okullarda çalışan öğretmen arkadaşlarımızı okullarında komiteler oluşturarak bu Ağ içerisinde bir araya gelmeye, örgütlü bir bütün olarak hareket etmeye çağırmaktadır. Özel okullarda öğretmenlere yönelik hak gasplarının önüne geçebilmenin tek yolu budur.

Devlet okullarında öğretmenlerin çalışma koşulları da AKP'nin yeni düzenlemeleriyle özel okullardaki standartlara yaklaştırılmaya çalışılmaktadır. Devlet okullarında ve özel okullarda çalışan öğretmenlerin koşulları farklı olsa da çıkarları ve gelecekleri ortaktır. Devlet okullarında çalışan öğretmen arkadaşlarımız da PE Özel Okul Öğretmen Dayanışma Ağı ile birlikte mücadele eden özel okul öğretmenlerinin yanında olmalı, mücadelelerine omuz vermelidir.

Türkiye Komünist Partisi ve onun çağrısıyla bir araya gelen PE Özel Okul Öğretmen Dayanışma Ağı, özelleştirmeye ve özel okuluçluğa karşı kamusal, bilimsel ve laik eğitim mücadelemizi güçlendirirken, özel okullarda çalışan on binlerce öğretmen arkadaşımızın çalışma koşullarının da iyileştirilmesi ve haklarının korunması için de çabasını artıracaktır.

Bütün öğretmen arkadaşlarımızı okullarda oluşturulacak öğretmen komiteleriyle PE Özel Okul Öğretmen Dayanışma Ağı'na katılmaya, sözümüzü birlikte söylemeye, haklarımızı gasp eden özel okul patronlarının karşısına örgütlü bir şekilde çıkmaya davet ediyoruz.

TKP

| EMEK MERKEZİ

iletisim@tkp.org.tr

tkp.org.tr

TurkiyeKomunistPartisi

tkpninsesi

TKP Genel Merkez | Aralık 2019 | Adres: Kızılırmak Caddesi 13/4 Ankara | Tel: 0312 417 29 68